

anteq̄ incipias suū secretū cubi-
culū introire/ quē nō solū timere
debes cū irascitur. v̄z etiā cū suas
iussime et delicatissime blanditur

Capituluz terciū quō anima
radiū contēplationis debet cōuer-
tere ad inferiora p̄mo ad hūane
mortis necessitatē inuitabilē.

Anima

One queso o hō breuiter q̄
sint illa inferiora ad que
mea cōsideratio est adū-
tenda. **A**scendē festino/ ebrietatē
dine consolationis quero/ in infe-
riob? diu morari nō valeo. **N**ā di-
lecta tabernacula tua dñe v̄tutū
inhabitare desidero/ in atrijs dñi
totis virib? cōcupisco. **H**omo
Hec inferiora sūt o aīa vt te con-
uertas a videas mortis ieuitabilē
necessitatē a ingemiscas dñi iudi-
cij ifallibilē veritatē a cōtremiscas
penay ifernaliū itollerabilē aspe-
ritatē a expauescas. **C**ōsidera igit̄
frequēter volue a reuolue diligēs-
ter q̄ mors nō p̄t declinari/ q̄ ho-
ra mortis nō p̄t iuestigari/ q̄ t̄ps
a deo p̄ordinatū non p̄t imitari.
Vidoz? **I**n rebus hūanis nichil
cerci? morte nichil incerta? q̄ hoā
mortis. **N**on misere? inopie/ non
reueretur potentiam/ non respic-
cit mozum aut geney excellentiā
nō p̄t iuuetuti vel etati/ semib? ē
in ianuis/ iuuenib? in insidijs.
Anima. **A**udio q̄ nosty viuē
nichil aliud est q̄ ad mortē trāsire

tur tpalia diligūtur q̄ tā incerto
tpe possidētur. **H**omo. **S**icut
dicit **Gregori?** Carnales mētes
o aīa idarco tpalia diligūt quia
vita carnis q̄ fugitiua sit minime
ppendūt. **N**ā si velocitatē trāsitus
eius aspicerent. hanc etiā p̄speri-
tatē modicē duraturā minime ama-
rent. **Aug?** Vita mea nauiganti
filiis est siue dormiā siue vigilē sp̄
vado festin? ad mortē. **O**vita pre-
sens q̄ multos decipis q̄ dum ful-
ges nichil es/ dū videis ymbra es
dum exaltaris sum? es/ dulcis es
stultis/ amara sapientib?. **Q**ui te
amāt nō te agnosūt/ q̄ te fugiūt
ip̄si te intelligūt. **A**lijs te p̄mittis
longā vt decipias/ alijs breuē vt
in desperationē iducas. **A**uctor de
spū et aīa. **I**ugi meditatione aīm
nosty exerceam? a miseras nrās
cōsiderem? **C**ū dolore vitā istam
intrauim? / cū labore viuim? / cū ti-
more exituri sumus. **Bernardus.**
Quotq̄t in hac regione ymbre
mortis in infirmitate corp̄oris/ in
cōflictu a in loco tēptationis si di-
ligēter adūtim? triplici iōmodo
miserabiliē laboram? **F**aciles em̄
sum? ad seducendū/ debiles ad re-
sistendū a fragiles ad opandū.
Anima. **N**ā vide q̄ inutiliē in h̄
tpe viuūt nisi ad opandū meritū
q̄ in eternū viuāt. **I**deo nō es? aīa
randū q̄ diu es? viuendū h̄ potē?
q̄ bene in hac vita opandū. **Q**z
si alicui q̄ bene viuāt cōdonetur
tñ vt diu viuāt certū est q̄ nulli

concedit Bernard? Est igitur vita
securarum conscientia pura / ubi mors
sine formidine acceptat / cum dulci
dine adesse optatur / et cum deuotio
ne acceptat. **Homo** **Q**uia si
hec ita se habere intelligis audi con
siliu meum et in hac vita quam diu du
rat compara tibi vitam illam quam semper du
rat. **D**um uiuis in carne more mundo
ut post deo uiuere incipias. **Bernardus**
Intellige quod uenientem mortem
nullus letus et hilaris suscipit nisi
qui se ad ipsam dum uiuere bonis
operibus parauit. **A**ttende quod secundum
Senecam Incipiens id est peccator cri
minosus moriendo mortem incipit
sed sapiens et uirtuosus moriendo
mortem vincit. **A**nima **Q**ui homo
video quod bonorum mors est beata /
mors uero peccatorum infelix et misera.
Homo **Q**uia anima secundum **Bernardum**
bona est iusti mors propter re
quiem / melior propter nouitatem / opti
ma propter securitatem. **C**ontra mors
peccatorum pessima / et bene pessima
mala in mundi amissione / peior in
carnis separatione / pessima in du
pliciter misa et ignis contritione / sed
quod omnino pessimum est in diuine contem
plationis peruatione.

**De iudicij finali formidabili
austeritate.**

Iam satis de morte dixis
ti dic modo de statu final
iudicij. **Homo** **Q**uia
facio quod hortaris / sed rogo audi cum
patientia Scire debes quod uis de mor
te meditari sit horribile / de statu

iudicij cogitari ut estimo non minus
est formidabile. **Q**uia nullus tunc
fallere sapientiam / flectere iustitiam / incli
nare clementiam / declinare uisionis
et iuste retributionis sententiam. **Ber
nardus** **C**onsidera igitur anima mea cum
tremore / quod erit de te in die nouissimi
mo / quando contra te de cogitationibus
loquetur conscientia / quando de tuis ac
tionibus omnibus te accusabunt elementa
quando contra te erit crux portabitur in testi
monium quando contra te clamabunt uulnera / clauis
loquetur / cicatrices conuenerunt /
O angustie hinc erunt peccata accu
santia / inde terrenis iusticia / intus
urens conscientia / subter hoc erunt
dum calos inferni / super iudex iratus
iusti iudicij / foris mundus ardens
atque iusticia iudicantis terrenis. **E**t
si iustus uix tunc saluabitur impius et
peccator ubi parebunt latere erit
impossibile apparere intolerabile.
Anselmus in meditationibus. **Q**uia
peccatrix lignum inutile et aridum
et in ignibus deputatum / quod respon
debis in illa die / quando erigetur a te
usque ad ictum oculi omne tempus tibi
impensum / qualiter sit a te expensum. **E**ya
anima mea / quod tunc erit de cogita
tionibus uanis et ociosis / de uerbis
leuibus et iocosis et ridiculis / de
operibus inutilibus et infructuosis.
Ambrosius super lucam. **D**e in si peccata
mea non defleuero si media nocte
ad confitendum tibi non surrexero iam
securus ad arborem posita est / faciat
fructum quem potest gratia / quem debet perdere.
O homo siue vigilis siue dormias

semp in aurib? tuis illa horribil
tuba resonet/ surgite mortui veni
te ad iudiciū **O** aīa nūq̄ excidat
a tua mēoria **I**te maledicti ī ignē
eternū. Venite benedicti p̄cipite
regnū **Q** d̄ p̄t lamētabili? a ter
ribilius cogitari q̄ ite **E**t quid de
lectabilius exp̄mi q̄ venite. **D**ue
sūt vocēs quaz nichil horribili?
vna/ a nichil iocūdius altera p̄t
audiri. **O** anima separa te modo
a mundo/ vt tunc possis manere
cum christo. **F**uge modo mundū
vt sequaris deum. **d**ecīna modo
clauoz consortia/ vt tunc valeas
sequi beatorum agmina

De pene infernalis intolerabi
bili penalitate

O homo

Post hec omnia conuerte
radium contemplacōnis
ad reproboz tormenta/
vide q̄ sint varia q̄ aspera q̄ intol
erabilia **B**ernard? ad eugenū.
Ego horreo vermē mordacem et
mortem viuacem. **O** gehennalis
regio ibi est ignis ardens/ frigus
rigens vermis immortalis/ fetoz
intolerabilis/ et mallei percutiens
tes/ vmbre palpabiles/ confusio
peccatoz/ immoderatio vinculoz
horribiles facies demonum **A**u
gustin? in sermone. **D**e illis quib
bus preparatur dolor vermiū/ ar
doz flammaturū/ fitis sine potu/ fle
tus a stridoz dencū/ lacreme oau

lorum/ vbi mors optatur/ sed nō
dabitur vbi nullus ordo / sed sem
pitern? horroz inhabitat. **Q**uis
putas tunc meroz que tristitia
quis luctus/ quando sepabuntur
iniqui a consortio iustozuma tra
dentur potestati demonū/ et ibūt
cum eis in supplicium eternum/
ibiq; semp erūt sine fine in luctu
plactu et gemitu/ procul a gau
dijs paradisi/ nunq̄ refrigerium
suscepturi/ sed per multa milia an
noz trucidandi/ nunq̄ tñ heu mi
seri liberādi/ ibi torques a punies
nō fatigabit/ ibiq; torques nūq̄
moriet? **S**ic em̄ ignis ille cōsumet
vt vitā tñ sp̄ seruet **S**ic vtea tor
menta patient?/ vt sp̄ innouētur.
Sic sine spe vnie a mie sp̄ viuet
vt nō moriant?/ sic moriant? vt tñ
nūq̄ cōsumant? **A**nima **O** hō
quare in inferno vt dicis mors q̄
ritur a nō inuenit? **E**t quare puni
tur eternalitē qd̄ amittitur t̄pale
Homo **Q**uia s̄m Gregoriū
quib; in hoc seculo vita offertur
et nolunt accipere / in inferno q̄
runt mortem a non poterunt in
uenire **I**dem. **I**niqui libenter vol
uissent sine fine viuere/ vt potu
issent sine fine in iniquitatibus
permanere **A**d districti ergo iud
icis iusticiam pertinet vt nunq̄
careant supplicio/ quoz mens in
hac vita nunq̄ voluit carere pec
cato **H**omo **O** anima si hec
p̄dicta vident? tibi horribilia/ aua
di que sūt h̄is omnib? grauiora

Crisostim? sup matheū Si mille gehēnas michi pponas/ non tm̄ reputo sicut ab illius gloziose societatis iocūditate expelli/ a exorsum fieri creatori. **O** aīa terribil est gehēna / sed terriblioz facies iudicis irata. h̄ qđ oīm vincit terrorem est a beatissime a iocūdistime trinitatis cōtēplatione/ elongacio eterna. **Crisostim?** Excludi a bonis eternis a alienū effici ab hijs que preparauit deus diligētibz se. tm̄ generat cruciatū. vt si exterius nulla pena torqueret hec sola sufficēt/ et meli? est mille milia flāmaz sustinē/ qđ xpi facie mansuetissimā iratā videre/ et ab ipsa eternalē discedē. **O** si de? sic egit cū āgelo supbiente/ qđ de te erit terra a cinē. Ille supbiuit in celesti palacio/ ego aut in sterquilinio. Quis nō tolerabiliorē in diuine supbiā/ qđ in paupere asserit. **D**e m̄ si tā dure et potēte est punita supbia in angelo/ q̄liter i me misera paupula est iudicāda. **O** pie ihesu pp̄t nomē tuū fac meū misericordiā/ a obliuiscē superbū puocantē. **R**espice miserū hūilē inuocantē. **E**t cognosce benignissime qđ est tuū/ absterge quod est alienū. **M**iserē dū est tps miserēdi/ ne damnes in tpe iudicandi. **D**ex est qđ cōscientia meruit damnationē/ p̄na nō sufficīt ad satisfactionē. **S**ed certū est qđ tua mīa oēm supat offensionē. **Gregori?** in omelia **O** si hō intelligē possit

h̄ amirationis habz venit sp̄sus qđ dulcedinis/ q̄ pate erant intrauerūt cū eo ad nupcias/ qđ amaritudinis a clausa ē ianua. **H**ō **O** aīa qđ plura. **C**ogita quātū fit malū a facie xpi sep̄ari/ mozi vite eterne/ et viuē mozi sempitēne p̄ fundo fluctuātis gehēne imergiedadissimis vermibz in eternū dilaniari nec finiti t̄bula cōnes icendi/ fluctuātis pati barā frīgora. fumigātis amara calgine obcaui oculos/ nō sentire qđ illūinat sed sentire quod cruciat. **Augustin?** **T**anta erit i inferno vis doloris vt se nō ferat alias intentio cogitationis. **A**nima **J**am timorē contremisco **J**am horrore deficio dic queso o homo ad quid valet tam lamētabilis cogitatio. **H**ō **O** anima puto qđ p̄dictoz cōtinua meditatio a deuota/ est peccatorz medela/ et ad queqz tō agenda/ a mala sustinēda/ salutifera exercitatio. **Bernard?** in ephis. **D**igilias times manuūqz tuaz laboēs. **S**ed leuia sūt hec meditāti flamas p̄petuas. **R**ecordatio tenebrarū facit nō horrere solitudinē si futurā de verbis odosis cogitas discussionē/ non displicēbit silenciū. **F**letus ille et stridor dencū añ oculos mētis sepe reducti/ pares tibi reddunt mattā a culātiā. **Augustinus** in sermone **M**ens humana mundi hui? illecebris et cōcupiscentijs deuicta/ fugit labore expetit voluptates/ et vix ad hoc

ducuntur a se consuetudines vice
 p̄oris excludat Sed cū cōperit cō
 gitare futurā iudicij necessitatē/et
 penarū eternalium crudelitatem volū
 tariū bellum inducit passiomb?
 Motavel spe p̄mij vel timore sup
 plicij/vim facit p̄stims desiderijs
 a violenty in cō seipsā cōtēdit. vs?
Q felix mōrle gen? si sp habēt.
Etnū p̄ mente bonū finēq; timēt

Capitulū quartū q̄modo aīa
 radiū cōtēplationis debet cōnū
 tere ad superiora

Anima

Am nūc o hō me miserā
 in hac lacrimarū valle p
 iectā satis trūisti/ licz nō
 infructuose docuisti. Misere etiā
 nūc in misere/et fac iā sicut p̄mis
 fisti. Propone paululū de felicitā
 te p̄petua/ si forte valeā ex h̄ ca
 pere aliq̄ mētis solacia/ qz alteri?
 vti delcābile ē. Qz s̄m Aug? siue
 plectēdo siue ignoscēdo siue de ter
 rēdo siue cōsolādo sp bñ agit vtri
 tahōim cōrrigat. Attēde q̄ gene
 rosus est anim? hoīs a sepe duca
 tur leuib? et blandis sepe magis
 afficitur p̄missis a cōsolatorijs/ q̄
 cogātur minis a terrozib?. Unde
 soroz nrā sponsa trahi cupiebat
 odore celestiu vngentoz/ sapore
 dīnoz carissimā/ et sic auz sponso
 curre/ a viā mādatoz iā n̄ ex timo
 re s̄ ex amoē delectabilē adimplē
 Homo **Q** aīa vey esse p̄fiteoz
 qd loqueris/ s̄ heu multū sūt qui

deū nolūt imitari in p̄speris. Vñ
 necesse est eos deterreri in aduer
 sis. Multi em̄ sūt q̄ dīna carissima
 ta vel p̄pter cōtatē nō intelligūt.
 vel p̄pter negligenciā vānis occupa
 cionib; perdūt. Vñ vt estimo de?
 ex sue infinite bonitatis imensita
 te sp patus est/ magis cōsolatio
 nibus fouē/ q̄ asp̄eritatib; terre
 si homīes eque dispositi essent vt
 suā dīnā cōsolacionē reciperēt.
Que adeo p̄dosa a delicata est
 q̄ nullo modo deat vel expedit vt
 indifferēt omnib; tribuat. Tu
 ergo si post hec tibi p̄posita ad
 hanc aspiras oportet q̄ habeas
 purgatū intellectū a bene disposi
 tū affectū. Quia s̄m Aug?. Sum
 mū bonū non nisi purgatissimis
 mentib; cōrmit. Et puto q̄ ad mi
 nus nō nisi valde bene dispositis
 affectib; degustet. A multis em̄
 in hac vita valde limpide specula
 tur a quib; a mīme degustat. Vñ
 idē Augustin? fac me dñe p̄oz
 degustare p̄ affectū/ qd sentio per
 intellectū/ fac me sentiē p̄ amorē
 qd sentio p̄ agnicōz. **A**īa **D**ic
 q̄so o hō q̄ debēt dispositi i affec
 tu a in intellectu p̄cedere vt vel sal
 tem ad modicā mentis ebrietatē
 valeam celestē dulcedinē cōtē
 plando degustare. Jam em̄ dudū
 in speculatione mentē exercitavi.
 et heu ad hunc nūq̄ vt timeo vi
 modicā stillā illi? celestis dulcedi
 nis sensi. Multa de scōz vita a cō
 uersacōne legi. Multa de natura